

Yleistä

(Tilastojen lähde: Luke ja Kantar-TNS)

Lampaan markkinatilanne ja kysyntä maailmalla sekä kotimaassa jatkuivat hyvinä. Luken tuottamien tietojen mukaan karitsanlihaa tuotettiin miljoona kiloa ja yli 1-vuotiaiden lampaiden lihaa 0,3 miljoonaa kiloa. Karitsanlihan tuotannon todetaan nousseen 5 ja lampaan 10 prosenttia. Lampaanlihan kokonaistuotanto vuonna 2016 oli näin ollen 1,3 miljoonaa kiloa ja tuotanto nousi 6 prosenttia edellisvuodesta.

Lampaanlihan kulutuksen kotimaisuusaste oli 33 %. Karitsanlihan omavaraisuusaste vuonna 2016 oli 50,0 %. Karitsaa syötiin viime vuonna yhteensä 2,0 miljoonaa kiloa, mikä on 5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Lampaanlihan kokonaiskulutus oli 3,7 miljoonaa kiloa. Kulutuksen laskua, joka näyttäisi kohdistuvan nimenomaan tuontilihaan, oli edellisvuodesta 4 prosenttia.

Lampaanlihan tuonti väheni vuonna 2016 8 prosentilla edellisvuodesta ollen 2,5 miljoonaa kiloa. Tuontiliha painottui edelleen lampaaseen, sillä yli 1-vuotiaiden lampaiden lihaa tuotiin 1,5 miljoonaa kiloa.

Vuonna 2016 karitsaa tuotettiin 979 645 kg (2015: 934 257 kg), lammasta 290 145 kg (2015: 263 587 kg) ja lampaanlihan kokonaistuotanto oli 1 269 789 kg (2015: 1 197 844 kiloa). Tuotanto nousi vuodesta 2015 6 %.

Lampaanlihan hinta jatkoi laskuaan. Karitsanlihan keskimääräinen tilityshinta vuonna 2016 oli 3,67 €/kg, mikä oli 3,1 % edellisvuotta vähemmän (2014: 4,01 €/kg, 2015: 3,79 €/kg). Vuonna 2016 keskimääräinen tuottajahinta kaikesta lampaanlihasta oli 3,09 €/kg (2014: 3,48 €/kg, 2015: 3,19 €/kg). Luken tuottamien tietojen perusteella vuonna 2016 teurastamoihin lähetettyjen karitsoiden teurasruhojen keskipaino oli 19,1 kg (vuonna 2015 19,4 kg).

Vuonna 2016 teurastettiin yhteensä 66 460 lammasta (vuonna 2015: 62 320 kpl), joista teurastamoissa 63 160 ja maataloilla 3 300 kpl. Vuonna 2016 karitsoiden osuus oli 51 179 kpl (2015: 48 230 kpl) ja aikuisten lampaiden 11 979 kpl (2015: 8 721 kpl). Teurastettujen lampaiden yhteenlaskettu lukumäärä nousi reilu 6 % vuodesta 2015. Teurasruuhkat vuonna 2016 ajoittuivat helmi-maaliskuulle sekä syys-marraskuulle.

Villantuotanto pysyi samoissa lukemissa kuin aikaisempinakin vuosina, n. 90 000 kilossa. Villan laadussa ja tuottajahinnassa oli paljon vaihtelua. Villan keskihinta oli arviolta n. 1,50 €/villakilolta.

Maataloustukijärjestelmä siirtyi uudelle ohjelmakaudelle vuonna 2015. Murrosvaihe aiheutti runsaasti taloudellisia vaikeuksia lammastiloille, sillä useat tukimaksatukset siirtyivät hakuvuotta seuraavan vuoden keväälle. Myöskään tukihakutilastot eivät valmistuneet aiempien vuosien tahdissa.

Yleistointa

Vuosi 2016 oli yhdistyksen 98. toimintavuosi. Lampaanjalostusyhdistys muuttui Suomen Lammasyhdistykseksi vuoden 1988 alussa, jonka jälkeen lammastilaneuvonta jäi pois yhdistyksen toiminnasta. Toiminnan painopiste on viime vuosina ollut edunvalvonnassa ja tiedotuksessa.

Tukimaksatusten siirtymästä ja lihanhinnan laskusta johtuva lammastilojen taloudellinen ahdinko vaikutti voimakkaasti yhdistyksen jäsenmääräkehitykseen ja talouteen vuonna 2016. 950 jäsenen paikoille vakiintunut jäsenmäärä laski vuoden mittaan 920:n. Suomen Lammasyhdistyksellä oli vielä vuoden 2015 lopussa 953 jäsentä (2014: 944, 2013: 953, 2012: 978 ja 2011: 930 jäsentä). Kannattajajäseniä vuonna 2016 oli kolme. Henkilöjäsenmaksu oli 79 €, kannattajajäsenmaksu 300 € ja perhejäsenvuosimaksu 20 €.

Myös ilmoitusmyynnistä saadut tulot kääntyivät laskuun. Lampureiden toista vuotta jatkunut heikko maksuvalmius vaikutti oletettavasti myös tuotteita ja palveluita heille myyvien yritysten ilmoitushalukkuuteen. Toiminnanjohtaja lomautettiin yhdistyksen taloudellisten vaikeuksien vuoksi kuudeksi viikoksi vuoden 2016 lopussa.

Valtakunnallisen Lammasstrategian ensimmäinen seurantajakso päättyi vuoden 2015 lopussa. Visiona oli saavuttaa 50 prosentin omavaraisuusaste vuoden loppuun mennessä. Tässä onnistuttiin hienosti.

Uusi strategiajakso luotaa kaudelle 2016-2022. Tavoitteena on nostaa kotimaisen karitsanlihan kulutus yhteen kiloon henkeä kohden ja lammastalouden keskimääräinen kannattavuuskerroin ykköseen. Visiona on tuottaa lampaasta haluttuja tuotteita kestävästi ja kannattavasti. Strategiassa huomioidaan liha-, villa, talja- ja maisematuotteiden laatu, eläinten, ihmisten ja yhteiskunnan hyvinvointi sekä tuotannon ekologisuus, luonnon monimuotoisuus ja tuotannon vähäpäästöisyys.

Edunvalvonnassa toiminnan painopiste oli yhä uuden ohjelmakauden toimeenpanossa. Erityisesti tukimaksatusviiveet aiheuttivat harmia lammastaloudelle ja työllistivät edunvalvontaa. Kentän tyytymättömyys huipentui MTK:n järjestämään traktorimarssi-mielenosoitukseen, johon myös monet lampurit ottivat osaa. Byrokratian purkutalkoot olivat lisäksi edunvalvonnan toiminnallisessa keskiössä. Tautivastustuksen osalta päättynyt vuosi oli historiallinen, sillä EU:n komissio myönsi Suomelle mitättömän scrapie-riskin maastatuksen. Näin harmia siitoseläinkauppaan aiheuttaneesta vapaaehtoisesta scrapie-valvontaohjelmasta voitiin luopua.

Vuoden aikana tehtiin tiivistä yhteistyötä MTK:n Lammasjaoston kanssa sekä edunvalvonnassa että Valtakunnallisen Lammasstrategian uudistamisessa vuosille 2015 - 2020. Järjestöjen yhteinen tulevaisuuteen tähtäävä tapaaminen, LammasFoorumi, oli koolla Lempäälässä heinäkuussa.

ProAgria Etelä-Pohjanmaa järjesti syyskuussa pässihuutokaupan Ilmajoella Veikon Rodeolla. Lampureille oli tarjolla myös etähuutokauppa WebEx-ohjelman ja Lammasnetin välityksellä. Virtuaalihuutokaupassa oli tarjolla paljon päsejä. Reaalihuutokaupassa tarjonta oli suppeampaa ja keskittyi suomenlampaisiin ja texeleihin. Kauppa kävi harmillisen nihkeästi hintatason ollessa keskinkertainen.

Valtakunnallisia Lammaspäiviä vietettiin Tampereella 14.–15.3.2016 ja Kalajoella 17.–19.11.2016. ProAgria Keskusten Liitto järjesti kevätkokouksen yhteydessä opintoretken,

yhteisen illallisen ja nurmiseminaarin. Syksyn Lammaspäivillä seminaarin aiheena oli lampaan talvikauden ruokinta. Pääpuhujana oli *Tomas Olsson* Ruotsista. Keski-Pohjanmaan lammaskerho järjesti Kalajoelle runsaasti oheisohjelmaa ja vastasi teemoitetun opintoretken järjestelyistä. Molemmat tapahtumakokonaisuudet onnistuivat hyvin, ja osallistuminen oli aktiivista.

SM-kerintäkilpailut järjestettiin yhteistyössä Pirkanmaan Lammaskerhon kanssa Tampereen Tallipihalla 17.9.2016. Kilpailussa noudatettiin kansainvälisiä kerintäkilpailusääntöjä. Tuomareina toimivat *Richard Schofield* Brittilisistä Woolista ja Suomen ensimmäinen kansainvälisesti pätevä tuomari *Jenni-Stiina Inkinen*.

Vuoden 2016 alussa yhdistykselle palkattiin osa-aikainen ilmoitusmyyjä-verkkosivuvastaava, ja lammasyhdistys.fi -sivusto sai vuoden mittaan uuden ilmeen. Sivustolle myös tuotettiin runsaasti uutta jäsenkuntaa sisältöä. Lisäksi yhdistykselle perustettiin oma kuvapankki. Myös Facebook-sivustoa kehitettiin ja päivitettiin ahkerasti.

Lammaskerhot toimivat vuoden aikana alueillaan vaihtelevasti. Kerhot ovat järjestäneet eri puolilla Suomea mm. markkinatempauksia ja retkiä. Lammasyhdistys osallistui kesällä neljään ProAgrian järjestämään lammaskerhojen kesätapaamiseen Etelä-Suomessa.

Hallituksen toimesta pidettiin yhteyttä tärkeimpiin sidosryhmiin. MTK:n lihavalioikunnan lammasyhdistyksessä olivat lampureiden edustajina *Tapio Rintala* (pj), *Mårten Forss* (SLC), *Johanna Alamikkotervo*, *Otto Makkonen* (vpj) ja *Christer Ollqvist* sekä asiantuntijajäsenenä *Pia Parikka*. *Outi Sirola* edusti yhdistystä Lammasyhdistyksen ja vuohirekisterin yhteistyöryhmässä.

Suomen Lammasyhdistys oli jäsenenä Pohjoismaiden lammasyhdistyksen ja vuohitalousneuvostossa InterNorden. InterNorden kokoontui kesällä 2016 Grönlannissa, mutta Suomesta ei valitettavasti saatu edustustoa tapahtumaan. Sen sijaan kolme henkilöä osallistui kansainväliseen lammaskongressiin Latviassa.

Julkaisutoiminta

Yhdistyksen jäsenjulkaisu *Lammas & vuohi* -lehti ilmestyi entiseen tapaan viidesti. Julkaisu sisälsi ajankohtaisia artikkeleita lampaista ja vuohista aina aloittelijan arjesta tutkimuksen huipulle.

Toimitustyötä tehtiin toimitussihteeri *Terhi Torikan* ja tämän sijaisen *Sari Kotivirran*, ilmoitusvastaava *Eila Pennasen* ja päätoimittaja *Pia Parikan* voimin. ProAgria Keskusten Liitto vastasi taitosta. Lehti painettiin t-printissä Hyvinkäällä. Ulkoasusta vastasivat *Päivi Jokimies* ja *Birgitta Salminen*. Toimituskuntana oli yhdistyksen hallitus. Vuohipalstan aineistoa saatiin Suomen Vuohiyhdistyksen jäseniltä, ja vuohiasioista vastasi *Milla Alanco*.

Verottaja on myöntänyt *Lammas & vuohi* -lehdelle arvonnäköverovapauden vuonna 2009.

Yhdistyksen johto ja asioiden hoitajat

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden 2016 kuluessa kolme kertaa. Hallituksen jäsenille on sovittu vastuualueet, johon kukin paneutuu erityisesti. Hallitukseen kuuluivat seuraavat henkilöt (vastuualue ja paikkakunta perässä ja varajäsenet suluissa):

Petri Leinonen, puheenjohtaja, Lammas & Vuohi –lehti, hankkeet
Christer Ollqvist, varapuheenjohtaja, maatalouspolitiikka, kansainväliset asiat, ProAgria, MMM, Evira, MTK (*Sirpa Tyrväinen*)
Timo Heikkilä, maisemanhoito (*Leila Niemelä*)
Anne Jurva, sähköinen viestintä (*Jaana Keränen*)
Kaarin Knuuttila, lampaanliha, teurastus ja jatkojalostus (*Maaret Berg-Tynkkynen*)
Jarmo Latvanen, villa ja taljat (*Katja Sikka*)
Helinä Leppänen, jalostus, terveydenhoito ja hyvinvointi (*Tanja Kostian*)

Jalostusvaliokunta kokoontui vuonna 2016 kaksi kertaa. Jalostuslampolahaku sekä keinosiemennys- ja kantakirjauskysymykset olivat keskeisimmät kokoontumisissa esillä olleet teemat. Jäsenet: *Johanna Alamikkotervo* (puheenjohtaja), *Kaie Ahlskog* (lammasneuvonta), *Maija Häggblom* (Föreningen Ålandfåret), *Matti Koivisto* (alkuperäisrodut), *Susanna Nuutinen* (tuontirodut), *Marja-Liisa Sévön-Aimonen* (asiantuntija) ja *Pia Parikka* (sihteeri).

Yhdistyksen toiminnanjohtajana, Lammas & vuohi-lehden päätoimittajana ja hallituksen sekä jalostusvaliokunnan sihteerinä toimi MMM, agronomi *Pia Parikka*. Ilmoitusmyyjänä ja verkkovastaavana toimi agrologi *Eila Pennanen*. ProAgria Palvelukeskus hoiti yhdistyksen laskutuksen ja kirjanpidon sekä jäsenrekisteripäivitykset. Yhdistyksen toimisto sijaitsi Vanha-Tuusjärven kartanossa Heinolan Lusissa.

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen kevätkokouksessa Tampereella 15.3.2016 hyväksyttiin vuoden 2015 toimintakertomus ja tilinpäätös, luettiin tilintarkastajien lausunto ja myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle ja rahastonhoitajalle. Vuoden 2017 jäsenmaksuksi päätettiin 79€ ja kannatusmaksuksi 300€. Perhejäsenen vuosimaksuksi päätettiin 20€.

Syyskokous pidettiin Kalajoella 19.11.2016. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2017 toimintasuunnitelma ja talousarvio. Vuoden Lammastila 2016 tullaan palkitsemaan poikkeuksellisesti vasta seuraavan vuoden kevätkokouksessa

Syyskokouksessa pidettiin hallituksen ja jalostusvaliokunnan erovuoroisten jäsenten ja varajäsenten vaali. Varsinaisista jäsenistä erovuorossa olivat *Timo Heikkilä* (V-alue), joka jatkaa ja *Helinä Leppänen* (IV-alue), jonka tilalle valittiin *Anna-Elina Kotilainen*. Varajäsenistä erovuorossa olivat V-alueen *Leila Niemelä*, jonka tilalle valittiin *Hannu Iso-Junno* sekä *Tanja Kostian* (IV-alue), jonka tilalle valittiin *Simo Havia*. Jalostusvaliokunnasta erovuorossa oli *Matti Koivisto*, joka valittiin jatkokaudelle vuosiksi 2017-2019.

Suomen Lammasyhdistyksen edustajaksi Eviran Lammas- ja vuohirekisterin yhteistyöryhmään vuodeksi 2017 valittiin *Outi Sirola*.

Tilintarkastajana jatkaa *Sari Mäkelä* (HTM) ja toiminnantarkastajana *Jaana Mattila*.
Varatilintarkastajana jatkaa niin ikään *Jouko Harjula* (HTM) ja varatoiminnantarkastajana *Matti Marjokorpi*.

Päätettiin, että yhdistyksen kokouskutsut julkaistaan vuonna 2017 jäsenjulkaisussa
Lammas & vuohi sekä yhdistyksen verkko- ja Facebook-sivuilla.

Toimintakertomuksen allekirjoitukset:

Tampereella 22.2.2017
